

INGEZONDEN.

NEDERLANDSCHE CENTRALE VEREENIGING TOT BESTRIJDING DER TUBERCULOSE.

In het nummer van 10 September wekt de heer HEIJERMANS de Nederlandsche geneeskundigen op, de vergadering van den 25sten a. s. te Utrecht bij te wonen, waarin de statutenwijziging van bovengenoemde vereeniging aan de orde zal zijn. Ik hoop, dat zijn aansporing weerklank zal vinden. Een opgewekt vereenigingsleven is ook voor het bestuur opwekkend. Maar ik heb er een zwaar hoofd in! De poging van den heer HEIJERMANS toch, het geregeld slechte ledenbezoek van de algemeene vergaderingen der Nederlandsche Centrale Vereeniging te verklaren uit het volgens hem treffende „feit”, dat het bestuur „het gezag geheel in handen heeft”, kan nauwelijks als gelukt worden beschouwd. De oorzaak van dat verschijnsel moet door de leden elders, meer in eigen boezem worden gezocht. De ter illustratie van zijn stelling door den heer HEIJERMANS aangehaalde algemeene vergadering van 29 Juni j. l. zou in een logischen gedachtengang dan ook eer in een betoog van tegenovergestelde strekking mogen worden verwacht. In die vergadering waren toch slechts 6 bestuursleden en de secretaris, te zamen uitbrengende 7 stemmen, aanwezig; indien al de bestuursleden en de secretaris geacht mochten worden, per se vóór alle bestuursvoorstellen te zijn en daarvóór te zullen stemmen (wat niet het geval is), zouden dus acht eensgezinde gewone leden der vereeniging het in de hand hebben gehad, in deze vergadering den invloed van het bestuur te overvleugelen, de begrooting voor het jaar 1911 in haar geheel of gedeeltelijk af te stemmen, daaruit bijv. den gehaten post „tijdschrift *Tuberculose*” te schrappen, de op de agenda voorkomende benoemingen naar hun hand te zetten enz. enz.: een ander resultaat dus dan het door den heer HEIJERMANS, als gevolg van de overmacht van het bestuur, geschilderde.

Daar gewone algemeene vergaderingen, op welker agenda's huishoudelijke aangelegenheden gewoonlijk de voornaamste plaats innemen, in den regel slecht worden bezocht, hebben de statuten van de Nederlandsche Centrale Vereeniging voorgeschreven het beleggen van bijzondere vergaderingen ter behandeling van wetenschappelijke, technische of populaire onderwerpen, de bestrijding der tuberculose betreffende. Het bestuur heeft zich genoodzaakt gezien voor te stellen, de bepaling, dat deze vergaderingen minstens tweemaal in het jaar moeten worden gehouden, bij de statutenwijziging te schrappen, omdat het niet mogelijk gebleken is, er hoorders voor te trekken. Over de drieduizend artsen zijn in 1908, 1909 en 1910 persoonlijk voor deze vergaderingen uitgenoodigd; na het eerste jaar, waarin de zeer gewilde strijdquaestie NOLEN-HEIJERMANS (die, wel beschouwd, in het geheel eigenlijk geen quaestie is) is gediscussieerd, heeft men het aantal opgekomenen telkens op de vingers kunnen tellen. En dit waren nu de vergaderingen, waar in geheel vrije gedachtenwisseling „mensen, die een verschillend inzicht hebben in zake de tuberculosebestrijding” hun beginselen en wenschen tot hun recht konden

doen komen. Deze zelfde menschen zijn het, die de heer HEIJERMANS aanspoort, ter algemeene vergadering van den 25sten a. s. te verschijnen, om „een druk in de gewenschte richting te oefenen”, door middel van het voeren van besprekingen over een statutenwijzing, waarin doel en werkwijze der vereeniging niet ter sprake zullen komen, daar het betreffende artikel uit de thans geldende statuten onveranderd is overgenomen, en ook door den heer HEIJERMANS, in de elf amendementen, die hij met den heer CIJFER heeft ingediend, een voorstel van deze strekking niet is gedaan. Overeenkomstig den inhoud van het ingezonden stuk van den heer HEIJERMANS, in het nummer van dit *Tijdschrift* van den 10den j. l., worden in die amendementen alleen enkele „machts”-quaesties te berde gebracht. Van feitelijke „belangen”-quaesties geen sprake! Waar blijft hier de logica?

Alleen het voorstel, betoogende het schrappen van het tijdschrift *Tuberculose* uit de statuten, ook in het ingezonden stuk van den heer HEIJERMANS toegelicht, mag, uit dit gezichtspunt beschouwd, worden aangemerkt als werkelijk een inhoud te hebben.

Het is de derde maal, dat de heer HEIJERMANS thans in het openbaar verkondigt, dat dit tijdschrift „z66 kostbaar” is. Wanneer hij en zijn vrienden slechts voortgaan met deze stelling, buiten de feiten om of tegen de feiten in, luide te verkondigen, zal zij op den duur hier en daar zeker ingang vinden; en als hierbij dan consequent wordt volgehouden, dat „volgens sommigen” of „volgens menigeen”, dit tijdschrift „van weinig nut is”, of „zoo weinig brengt”, zal ook de ondeugdelijkheid van zijn inhoud gaandeweg stellig als een voldongen feit worden aangenomen.

Waar de redactie van het orgaan der Nederlandsche maatschappij tot bevordering der geneeskunst aan deze beschuldigingen een plaats heeft verleend, zal zij mij wel willen veroorloven, haar lezers in de gelegenheid te stellen, zich over deze vraag een oordeel te vormen op grond ook van de feiten, die hiertoe moeten worden gekend.

In de vergadering, door de Nederlandsche Centrale Vereeniging te Utrecht op den 20sten December 1908 belegd (in welke vergadering ik niet tegenwoordig kon zijn), heeft de heer HEIJERMANS boudweg verkondigd, dat het tijdschrift, dat door de vereeniging wordt verspreid, f 15000.— kost. Ik heb den heer HEIJERMANS schriftelijk verzocht, dit in de vergadering niet toegelichte, onjuiste cijfer nader schriftelijk toe te lichten en verklaarde mij bereid, deze toelichting als ingezonden stuk in de Maart-aflevering 1909 (voor geneeskundigen) van het tijdschrift te plaatsen. De heer HEIJERMANS heeft deze gelegenheid niet aangegrepen, doch medegedeeld, dat hij later gaarne van onze plaatsruimte gebruik zou maken om zijn, thans door hem als „ondergeschikt feit” gequalificeerde, bewering uit de officieele cijfers van de vereeniging toe te lichten. Deze belangwekkende documentatie heeft hij den lezers van het tijdschrift tot heden onthouden.

In de algemeene vergadering te Rotterdam op 6 Juni 1909 (bijgewoond door 24 leden), is door mij, in tegenwoordigheid van den heer HEIJERMANS, die op de wijze van uitgifte van het tijdschrift opnieuw kritiek had uitgebracht, een gedetailleerde kostenopgaaf voorgelezen, waarop de heer HEIJERMANS heeft gezwegen. Ook in de algemeene vergadering te Utrecht op 29 Juni 1910 zijn over dit punt, namens de commissie tot het nazien van de rekening

en verantwoording van den secretaris-penningmeester, uitvoerige mededeelingen gedaan. De heer HEIJERMANS was hier niet aanwezig.

Thans wordt, zonder getallen te noemen en zonder zijn vroeger geuite bewering over de f 15000.— te hebben herroepen, zijn beschuldiging door hem in het openbaar herhaald.

Ik stel hiertegenover nu de volgende cijfers:

Voor het tijdschrift *Tuberculose*, de verspreiding van populaire geschriften en daarmee verband houdende uitgaven (zooals de omschrijving in den desbetreffenden begrotingspost luidt) is in 1909 in het geheel f 12436.23 uitgegeven, waarvan door verkoop enz. f 585.48½ is terugontvangen. Van genoemd bedrag is aan de *Avondpost-drukkerij*, waar het tijdschrift „*Tuberculose*” wordt gedrukt, f 5304.67 betaald; aan de drukkerij „*Humanitas*”, die de „*Wenken*”, „*Wandschriften*” en verschillende andere gedrukten levert, f 3767.39. Aan expeditiekosten is uitgegeven f 2799.82; aan redactiekosten f 297.69; aan diversen f 266.66 (waaronder begrepen f 100.— aan de tentoonstelling voor huisindustrie te Amsterdam voor het verspreiden van onze geschriften, en f 68.46 voor een aantal verslagen van de internationale conferentie te Philadelphia.

In 1908 zijn al deze cijfers lager geweest. Het totaalcijfer was toen, in plaats van ongeveer f 12500.—, bijna f 10200.—. De door den heer HEIJERMANS gewraakte f 15000.— over dat jaar moeten dus op ongeveer ¼ van dit bedrag worden getaxeerd! Men bedenke hierbij voorts, dat de oplaag van het tijdschrift twaalfduizend exemplaren bedraagt.

De vraag blijft nu, of de genoemde som niet nog te veel moet heeten, en of de voor dit geld gedrukte tijdschriftexemplaren de kosten van het verzenden wel waard mogen worden geacht; en verder, of de bij „*Humanitas*” gedrukte brochures enz. hun geld hebben opgebracht.

Ik maak mij geen illusie, dat de heer HEIJERMANS deze vragen ooit bevestigend zal beantwoorden, en ik zal geen enkele poging aanwenden, hem tot een beter inzicht te brengen. Mijn persoonlijk inzicht, dat de voor alle genoemde geschriften uitgegeven gelden een zeer nuttig effect hebben gehad, steunt op het door ieder onbevooroordeelde vast te stellen feit, dat de jaren, gedurende welke de vereeniging zich deze uitgaven heeft veroorloofd, jaren zijn geweest van een ongekende vermeerdering van de belangstelling voor alles wat de tuberculose en haar bestrijding betreft, in het geheele land een belangstelling, die zich niet alleen openbaart in een op het bureau der Nederlandsche Centrale Vereeniging dagelijks blijkende zucht bij zeer velen tot vermeerdering van eigen kennis en verspreiding van kennis bij anderen omtrent het wezen van de ziekte en de middelen om haar te genezen en te voorkomen, maar tegelijkertijd in de organisatie van plaatselijke en gewestelijke vereenigingen, die door de daad de door ons verspreide beginselen in toepassing brengen. Het aantal van die vereenigingen, dat bij het begin van 1908 *twaalf* bedroeg, is thans gestegen tot *vijf-en-negentig*. De heer HEIJERMANS en anderen mogen over dit resultaat medelijdend de schouders ophalen en er de voorkeur aan blijven geven, de antithese tusschen „direct” en „indirect” te prediken; ik voor mij, en zeker velen met mij, die zich niet tevreden stellen met het houden en aanhooren van redevoeringen, waarin à discrétion over toekomstidealën wordt georeerd, maar die de brandende noodzakelijkheid gevoelen van het scheppen van organen, die het reeds verwerkeliijkbare deel van

evidente wenschelijkheden in *dad*en kunnen omzetten, wij voelen ons gelukkig, dat onze actie er toe heeft geleid, het *w*erk, dat gedaan moet worden, tot een begin van uitvoering te brengen in tientallen plaatsen, waar hiervan luttele jaren geleden nog geen sprake was, en geen sprake zou zijn gekomen, wanneer wij ons in onze pogingen door de daarop kwistig uitgebrachte kritiek hadden doen verlammen.

Diegenen onder onze collega's, die maar al te veel neiging hebben, zich aan de zijde der kritiek te scharen, zonder uit eigen ervaring de groote moeilijkheden te hebben leeren kennen, die aan de uitvoering van een begin van het werk zelf en aan de daadwerkelijke propaganda daarvoor zijn verbonden, mogen er éénmaal toe komen, het vraagstuk ook eens van-dezen kant te bezien! Het is inderdaad zooveel gemakkelijker, de geestdrift voor een goed werk bij anderen te dooden, dan zelf de hand aan de ploeg te slaan.

Wat onze vereeniging in de laatste jaren als organiseerend lichaam heeft tot stand gebracht, heeft zij voor een zeer groot deel met behulp en door middel van haar orgaan, het tijdschrift „Tuberculose”, bereikt. De enkele duizenden guldens, daaraan besteed, zijn *goed* besteed.

En daarnaast zijn door de Nederlandsche Centrale Vereeniging honderdduizenden brochures en tienduizenden raadgevingen op kartons enz. verspreid, die in toenemende mate door geneeskundigen, onderwijzers en onderwijzeressen, geestelijken en andere opvoeders van het volk worden gevraagd. Van onze „Wenken voor ouders en opvoeders” hebben door hun tusschenkomst tot heden ongeveer $\frac{1}{4}$ millioen exemplaren, van onze andere kleine geschriften meer dan 100000 hun weg gevonden, tot in de uithoeken van het land. Het zaad, op deze wijze gestrooid, zal niet in gebreke blijven op talrijke plaatsen welig te tieren. Reeds nu is de gelukkige zekerheid verkregen, dat de bodem vruchtbaar is om het te ontvangen.

En dit werk zou men thans in zijn voortgang willen stuiten?

Voor de hygiënische ontwikkeling van ons volk zou ik dit weinig minder dan een ramp vinden.

Men late onze vereeniging nog eenige jaren ongestoord aan het werk! Misschien dat daarna de zucht tot kritiek van zelf verstommen zal. Zoo niet, dan is het daarna nog tijds genoeg, aan de leiders der beweging zijn vertrouwen op te zeggen. Op het huidige oogenblik bestaat daartoe geen aanleiding.

's-Gravenhage, 15 September 1910.

W. J. VAN GORKOM.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

BERLIJN. — **Geneeskundige keuring van chauffeurs.** De politie heeft aan de verleening van vergunningen om „Kraftfahrzeuge” te besturen de voorwaarde verbonden, dat uit een geneeskundige verklaring moet blijken dat de aanvrager vrij is van gebreken, die bij het besturen